

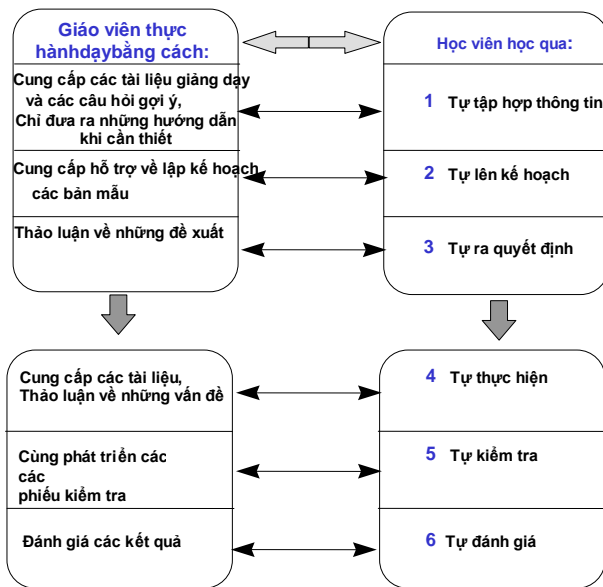
Chủ đề 1: Bối cảnh của phương pháp Leittext (Văn bản chỉ dẫn)

Phương pháp Leittext được phát triển trong những năm 70 của thế kỷ trước bởi một cơ sở đào tạo của công ty cổ phần Daimler Benz (ở Gaggenau- CHLB Đức) để bổ sung cho việc đào tạo dự án dưới hình thức các chương trình tự học qua chiếu phim.

Hình thức ban đầu của nó được xây dựng bởi những người làm thực tế trong khóa đào tạo và theo đó được xây dựng về lý thuyết và phát triển trên cơ sở khoa học .

Phương pháp này được chia thành 6 bước sau và tạo thành một vòng hoàn chỉnh:

1. Thu thập thông tin
2. Lập kế hoạch
3. Ra quyết định
4. Thực hiện
5. Kiểm tra
6. Đánh giá

Tất cả các bước trên được thực hiện bởi chính các học viên

Lý do để phát triển phương pháp này là các vấn đề thuộc về tổ chức khi tiến hành công việc của

dự án, bởi vì mỗi một học viên cũng như một nhóm làm việc nhanh chậm khác nhau, nên không có thời điểm thuận lợi nào để chỉ dẫn cho cả nhóm. Nếu người nhanh nhất đã xong, thì phải được hướng dẫn các kỹ năng mới, còn những người chậm hơn chưa thể bắt đầu với những hướng dẫn mới được, ngược lại họ cảm thấy bị quấy rối hoặc làm gián đoạn công việc của họ. Như vậy một phần động cơ học tập sẽ lại bị tiêu tan.

Tuy nhiên với phương pháp Leittext này có thể tự hướng dẫn và chính là ở thời điểm mà kiến thức thực sự cần thiết cho các kỹ năng mới.

Phương pháp Leittext đầu tiên là đưa ra các chỉ dẫn bằng lời. Qua đó các học viên sẽ được nghe trình bày bằng miệng tất cả các thông tin chuyên môn cần thiết.

Ngày nay các phương pháp Leittext được xây dựng để các học viên học qua các câu hỏi gợi ý, tự mình xử lý các thông tin (từ các bảng, sách, hướng dẫn sử dụng, video hoặc đĩa CD-ROM)

Kết quả là ngày hôm nay đã có một phương pháp dạy và tổ chức học tập mới được xây dựng qua các công việc mà học viên tự làm, và giáo viên qua đó có thể quan tâm nhiều hơn đến những học viên yếu hơn. Các công việc chủ yếu mà học viên tự làm lại dẫn đến các thành tích học tập khác trong lĩnh vực cần khả năng và kỹ năng bậc cao như kỹ năng cùng nhau thảo luận, cùng lập kế hoạch, cùng quyết định cũng như kiểm tra công việc nào đó.

Qua việc hợp tác theo nhóm có thể phát triển được các hiểu biết xã hội đặc biệt, trường hợp như vậy có thể xác định được các mục đích cho công việc. Dần dần ý nghĩa của việc áp dụng phương pháp Leittext đã thay đổi, bởi ngày nay nó chỉ được áp dụng nếu có liên quan đến việc phát triển cái gọi là „trình độ thiết yếu“. Khái niệm này đã được đưa ra bởi nhà nghiên cứu thị trường lao động D. Mertens trong những cuộc thảo luận về giáo dục của Đức, trong đó ông thể hiện những hiểu biết sâu sắc về phương pháp (kỹ thuật lập kế hoạch, tổ chức, tư duy) với khái niệm này.

Hiện nay, với khái niệm này đã được thể hiện cả các khả năng, kỹ năng và cách cư xử, bao gồm cả các hành động liên nghề nghiệp để bổ sung vào trình độ chuyên môn trong một nghề nào đó.

Trong đó bao gồm cả việc tự lập kế hoạch, tiến hành và kiểm tra công việc

So sánh với phương pháp 4 cấp thì ở phương pháp này người dạy phải chuẩn bị nhiều hơn, tuy nhiên sẽ thực hiện ít hơn quá trình giảng dạy, ngược lại học viên phải chuẩn bị tự làm ở tất cả các bước.

Phương pháp dạy		Phương pháp học	
Giáo viên thực hành dạy bằng	Học viên học nghề qua		
1. Giải thích	Lắng nghe		
2. Làm mẫu	Quan sát		
Sửa sai	3. Làm		
Đánh giá	4. Luyện tập		

Phương pháp dạy		Phương pháp học	
Giáo viên thực hành dạy bằng	Học viên học nghề qua		
Phát các câu hỏi gợi ý Thảo luận các câu trả lời	Tự thu thập thông tin		
Phát những hỗ trợ về thiết lập kế hoạch Thảo luận về các đề	Tự lập kế hoạch		
Phát các câu gợi Thảo luận về những vấn đề	Tự thực hiện		
Phát các phiếu kiểm tra Nhận các kết	Tự kiểm tra		

Chủ đề 2: Hoạt động trong phương pháp Leittext

2.1 Mục tiêu đào tạo – các hoạt động nghề nghiệp độc lập

Một mục tiêu cơ bản của đào tạo ở Đức là tạo cho người học khả năng thực hành một hoạt động nghề nghiệp có trình độ và áp dụng chúng vào công việc để tự lập kế hoạch, tự tiến hành và kiểm tra công việc. Nhu cầu này được hướng đến cho những công nhân kỹ thuật trong thực tế công việc trong tương lai.

Tất nhiên trình độ phong phú này của những công nhân kỹ thuật chỉ có thể được áp dụng nếu điều kiện và không gian hoạt động tại nơi làm việc hoặc công trường xây dựng cho phép.

Do vậy không được nhầm lẫn giữa việc tự lập kế hoạch, thực hiện và kiểm tra với sự toàn quyền hành động trong hoạt động của xí nghiệp.

Độc lập hoạt động nghĩa là các công nhân nhân kỹ thuật phải tự thực hiện các công việc được giao mà không có sự giúp đỡ. Trong đó ví dụ như lập kế hoạch các bước tiến hành công việc trước khi bắt đầu, xác định các quy trình sản xuất hoặc là chọn các dụng cụ phù hợp và tiến hành kiểm tra chất lượng sau khi kết thúc .

Các công nhân kỹ thuật có tinh thần trách nhiệm và độc lập được trông đợi sẽ lập kế hoạch và thực hiện các quy trình công việc theo các phương diện kinh tế. Trong đó ví dụ như việc áp dụng các quy trình sản xuất kinh tế, sử dụng kinh tế các nguyên vật liệu và năng lượng.

Trong hoạt động đào tạo của doanh nghiệp việc cần thiết đạt được mục tiêu đào tạo là ,tự hoạt động' không được phó mặc cho sự may rủi. Nó phải là nguyên tắc xuyên suốt của thực tế đào tạo, để tạo điều kiện cho việc nâng cao trình độ một cách có hệ thống.

Tự hoạt động phải là một phần quan trọng của việc đào tạo ngay từ ngày đầu của khóa học qua việc thực hiện một cách có ý thức việc lập kế hoạch và kiểm tra khi thực hiện các nhiệm vụ.

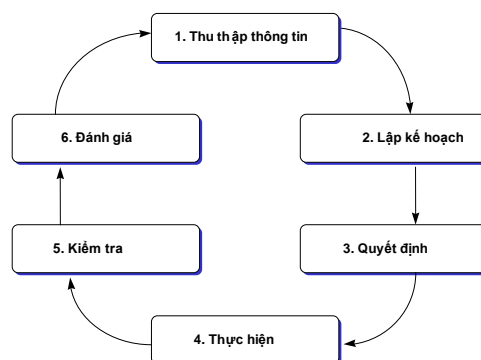
2.2. Mô hình hoạt động đầy đủ

Mô hình hoạt động đầy đủ hay còn gọi là mô hình các hoạt động nghề nghiệp độc lập, mô tả một tập hợp các hoạt động nghề nghiệp trong lĩnh vực thủ công- kỹ thuật, và luôn luôn gắn với một mục tiêu có kết quả nhìn thấy được, đo đếm được. Nó chia một hoạt động nghề nghiệp thành 6 bước tiến hành khác nhau. Ở đây có thể suy ra, việc tiến hành thực hiện đầy đủ các bước hoạt động này có tác động học tập tốt đến người học. Một vấn đề mang tính sư phạm là, đối với mỗi bước riêng biệt cần lựa chọn một cách thức riêng biệt sao cho người học được luyện tập đầy đủ các hoạt động thực hành cũng như lý thuyết.

Phương pháp Leittext giải quyết vấn đề bằng cách đặt ra một tiến trình thực tế từ trong ra ngoài, bởi vì thường những gì được nghĩ đến phải được viết ra hết và thảo luận kỹ.

Trong toàn bộ tiến trình do đó có nhiều quá trình đảo ngược lại.

Các bước Thu thập thông tin (1), Lập kế hoạch (2), Thực hiện (4) và Kiểm tra (5) được các học viên thực hiện tiếp tục một mình hoặc trong một nhóm nhỏ với các học viên khác. Ở bước Quyết định (3) và Đánh giá (6) cần phải được thảo luận bàn bạc về kết quả đạt được với giáo viên hoặc “thợ cả” có trách nhiệm.

Việc chia quá trình đào tạo ra thành những bước như vậy sẽ tạo được hứng thú cho học viên tự học tập hết sức mình. Ở đây nhắm đến mục đích để cho học viên tự sử dụng các tài liệu ví dụ như bản vẽ kỹ thuật, bảng biểu, giấy tờ ghi chú, qui định hoặc các tài liệu tự soạn khác khi thực hiện các bước „thu thập thông tin và lập kế hoạch“. Những tài liệu này hỗ trợ hữu ích cho quá trình tự học.

Việc giao tiếp giữa người dạy và người học thể hiện một phong cách đặc trưng mới qua việc áp dụng phương pháp này.

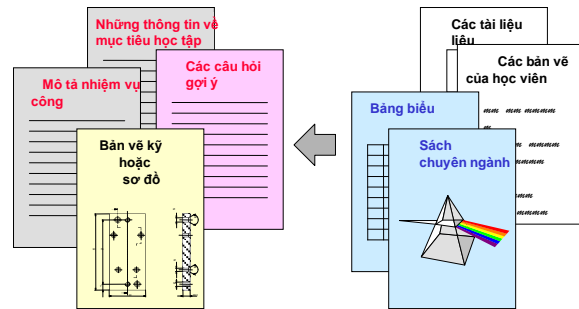
Giáo viên trở thành người hướng dẫn trong quá trình đào tạo bằng cách tập hợp các tài liệu tham khảo cho mỗi bước đào tạo khác nhau và giúp đỡ học viên tự thu thập thông tin. Qua đó họ khuyến khích các học viên thực hiện các hoạt động có mục, theo dõi các tiến bộ trong học tập của học viên và cùng suy nghĩ với các học viên để tìm cách vực lại những sa sút trong học tập.

Ngược lại các học viên được chủ động bố trí việc học tập của mình. Họ không chỉ là người chỉ biết nghe nữa mà còn tự mình lo lắng hoàn thành các công việc được giao, tìm đủ thông tin cần thiết, tự lập kế hoạch các cách thức tiến hành công việc và thời gian cần thiết, cũng như tự mình đánh giá kết quả công việc. Họ có thể thực hiện những việc này một mình hoặc là chung với những học viên khác như vẫn được khuyến khích.

Một cách thức thực hiện vòng tròn như vậy ở các học viên khuyến khích đáng kể việc tạo lập các kỹ năng then chốt như kỹ năng học tập, kỹ năng giao tiếp, tinh thần hợp tác theo nhóm và trên hết là khả năng tự đánh giá năng lực của mình và xây dựng được các quy trình công việc theo kế hoạch. Các bước thực hiện trong phương pháp Leittext như sau:

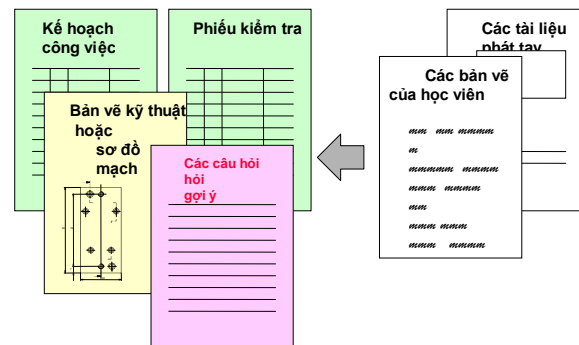
1. Thu thập thông tin

Các học viên phân tích nhiệm vụ công việc được giao và tự mình thu thập thông tin liên quan trong sách chuyên môn, trong các bản vẽ riêng hoặc các tài liệu kỹ thuật khác về các bước tiến hành có thể có hoặc về các vật liệu cần thiết.

2. Lập kế hoạch

Dựa vào đó các học viên tự mình xây dựng một kế hoạch làm việc mà có thể đưa ra làm tờ mẫu (ví dụ như quy trình hoàn thiện, các bước tiến hành, nguyên vật liệu, dụng cụ làm việc, phương tiện hỗ trợ). Ở đây họ cũng có thể áp dụng các câu hỏi chỉ dẫn và dùng các bản vẽ của riêng họ, ví dụ như từ bài giảng lý thuyết.

3. Ra quyết định

Các học viên cùng quyết định với giáo viên về việc thực hiện kế hoạch họ đã lập.

4. Tiến hành thực hiện

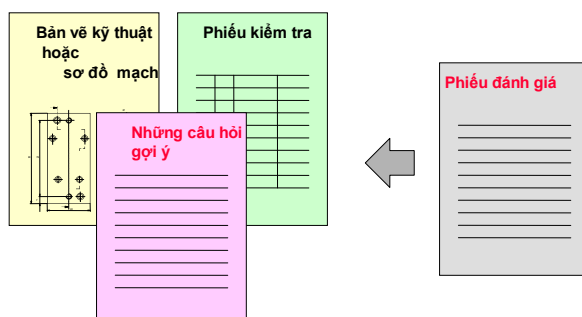
Các học viên tự thực hiện nhiệm vụ công việc theo kế hoạch có sẵn.

Giáo viên giám sát quá trình thực hiện và ghi kết quả quan sát vào biên bản giám sát.

5. Kiểm tra kết quả

Các học viên tự kiểm tra kết quả công việc của mình (ví dụ như nhận xét kết quả theo các tiêu chí chất lượng và ghi các thành tích đạt được vào biên bản). Trong trường hợp này các học viên được hướng dẫn kiểm tra lẫn nhau. Giáo viên xác nhận kết quả vào một phiếu đánh giá

6. Đánh giá

Giáo viên và các học viên cùng đánh giá quá trình thực hiện và kết quả công việc (so sánh kết quả đạt được với kết quả mẫu; xác định nguyên nhân vì sao không đạt được kết quả mẫu; lần thực hành sau có thể cải thiện được những gì). Để làm điều đó giáo viên sử dụng biên bản giám sát và phiếu đánh giá.

2.3 Các nguyên tắc lý luận

Trên cơ sở kiến thức lý luận và lý thuyết học tập đưa ra được những điểm định hướng sau đây:

- Điểm xuất phát của việc học được xây dựng qua thực hành, cần nhất là tự tiến hành công việc hoặc áp dụng đầy đủ lý thuyết (Học qua Hành),
- Việc thực hành phải được người học tự lập kế hoạch trước, kiểm tra thực hiện, sau đó sửa chữa và cuối cùng là đánh giá,
- Việc thực hành cần phải khuyến khích được sự nắm bắt trọn vẹn thực tế nghề nghiệp sau này, ví dụ như bao gồm cả các mặt kỹ thuật, kỹ thuật an toàn, kinh tế, xã hội, luật pháp, sinh thái,
- Việc thực hành phải được gắn kết với kinh nghiệm của người học và được phản ánh trong quan hệ với những ảnh hưởng xã hội của họ.

Chủ đề 3: Việc hướng dẫn trong phương pháp Leittext:

Về cơ bản người ta không còn coi rằng giáo viên phải thực hiện các việc hướng dẫn như trước đây nữa, mà tiến hành các hoạt động tương tự như hướng dẫn tùy theo các tình huống khác nhau. Trọng tâm chính nằm trong việc tự chỉ dẫn của người học, chỉ trong trường hợp phát sinh các vấn đề giáo viên mới phải quyết định, và đưa ra các chỉ dẫn với mục đích để trao đổi kiến thức.

Bước 1: Thu thập thông tin

Ở bước này nói đến việc tự chỉ dẫn đầu tiên của người học. Giáo viên chuẩn bị sẵn các nguồn thông tin cần thiết như các bản vẽ kỹ thuật, giáo trình, bảng biểu, tờ mẫu kỹ thuật và một phiếu các câu hỏi hướng dẫn cách thức từng bước thu thập thông tin.

Các câu hỏi này được gọi là các câu hỏi chỉ dẫn. Liên quan đến các câu hỏi chỉ dẫn có thể tạo ra được các văn bản chỉ dẫn từ các nguồn thông tin thu thập. Trong khả năng có thể người học tự xử lý các thông tin theo các tài liệu đã có, có thể làm riêng rẽ hoặc theo nhóm. (chú ý đến: Kỹ năng tự học và hợp tác, kỹ năng giao tiếp)

Các câu trả lời đã thể hiện các thông tin cần thiết để thực hiện các nhiệm vụ của công việc

Nếu quá trình này phát sinh vấn đề, giáo viên sẽ tiến hành các hoạt động tương tự như giảng dạy, ví dụ như hướng dẫn giải quyết vấn đề. Chỉ trong các trường hợp có khó khăn đặc biệt, ví dụ như khi có lỗ hổng lớn về kiến thức, hoặc nếu các học viên xử lý các tài liệu không tốt, chính giáo viên sẽ đưa ra các giải pháp xử lý vấn đề.

Bước 2: Lập kế hoạch

Các học viên tiếp tục trả lời các câu hỏi chỉ dẫn liên quan đến việc lập kế hoạch các bước làm việc, ở đây họ lập kế hoạch các bước giải quyết nhiệm vụ công việc với việc điền vào tờ phiếu kế hoạch công việc. (Chú ý: Kỹ năng giải quyết vấn đề, Cách tư duy đón đầu và trong các mối liên quan)

Bước 3: Ra quyết định

các học viên trình bày các giải pháp của mình trước giáo viên và cả nhóm. Ở đây thường được đưa ra các phương án giải quyết khác nhau. Cùng với giáo viên các học viên quyết định xem cách nào hiệu quả nhất, nên áp dụng các bước kế tiếp nào. Qua thảo luận giáo viên sẽ chỉ đưa ra sự trợ giúp và đóng vai người tư vấn. (Chú ý: Kỹ năng biện luận, tính khách quan, kỹ năng giao tiếp, kỹ năng quyết định)

Đến đây kết thúc phần chỉ dẫn và bắt đầu tiến hành công việc.

Sự hoàn thiện nằm ở các bước tiếp theo:

Bước 4: Tiến hành công việc

Các học viên thực hiện các nhiệm vụ công việc riêng biệt hoặc theo nhóm theo kế hoạch công việc được thống nhất và công nhận ở bước 3. Ở đây họ tiếp thu được các kỹ năng thực hành, làm việc có hệ thống, sự kiên nhẫn, cẩn thận)

Bước 5: Kiểm tra

Sau khi xong công việc mỗi học viên sẽ tự kiểm tra công việc của mình và điền vào bản nhận xét. Theo quy tắc thì bản đánh giá này là bản mẫu. Qua đó học viên sẽ học được cách so sánh các tiêu chí chất lượng qua kết quả đạt được và kết quả mẫu. (Chú ý: Tự đánh giá, tự kỷ luật, sự tin cậy)

Giáo viên có thể giới hạn việc kiểm tra từng bộ phận khác nhau

Nhưng cũng có thể để cho các học viên khác tiến hành kiểm tra, qua đó họ luyện tập việc kiểm tra.

Bước 6: Thảo luận kết thúc

Sau khi tất cả các học viên đã hoàn thành, giáo viên sẽ tiến hành một cuộc thảo luận kết thúc, qua đó đánh giá kết quả đạt được của của tất cả học viên và đưa ra hướng dẫn cho các công việc trong tương lai. (Chú ý: Tự đánh giá, để người khác đánh giá, ý thức về chất lượng, sự tự phê bình)

Chủ đề 4. Chuẩn bị tài liệu dạy và thực hành

Ý tưởng cơ bản của phương pháp Leittext là để người học phải tự học hết khả năng của mình, từ đó sẽ soạn ra được các tài liệu giảng dạy và học tập phù hợp và tạo điều kiện cho việc tự học.

Các tài liệu giảng dạy và học tập vẫn thường được sử dụng trong thực tế (so sánh với phương pháp 4 cấp) cũng phù hợp khi áp dụng phương pháp Leittext, tuy nhiên chúng cũng cần phải được bổ sung, chủ yếu là qua các câu hỏi chỉ dẫn và nhất là các tờ mẫu chuẩn bị trước.

Trước hết phải tìm ra các bài tập thích hợp trong các bài tập của thực tế. Sau đó từ lĩnh vực của việc đào tạo then chốt phải lập kế hoạch các mục tiêu học tập đưa vào trong bài tập. Ví dụ như nếu kỹ năng hợp tác cần được khuyến khích, các bài tập phải được xây dựng và đưa ra theo hướng như vậy để cần phải lập các nhóm và qua đó sẽ phát sinh nhu cầu giao tiếp. Bởi vì các bài tập như vậy chỉ có thể giải quyết được qua sự nhất trí với nhau.

Nhưng các bài tập cũng phải được giới hạn ở mức có thể giải quyết được thấu đáo dưới quan điểm học tập và phù hợp với nội dung đào tạo được đưa ra theo phạm vi và mức độ khó.

Tùy theo tình hình khác nhau trong phạm vi đào tạo có thể xây dựng được các kiểu Leittext khác nhau:

Leittext theo nhiệm vụ hoặc liên quan đến loại nhiệm vụ nào đó	- Lắp ráp một hộp số
Leittext theo sản phẩm hoặc liên quan đến dự án	- Sản xuất một thiết bị hàn
Leittext liên quan đến hoạt động	- Cắt ren đinh ốc
Leittext định hướng theo các phòng ban chức năng	- Kế toán
Leittext định hướng theo nơi làm việc	- Vị trí làm việc là làm các báo giá.

Được coi là các **tài liệu giảng dạy và học tập** trước hết thường là các tài liệu gốc về công việc như các bản vẽ kỹ thuật hoặc một sơ đồ mạch điện, một kế hoạch làm việc dưới hình thức bảng với các bước thực hiện và ghi chú, cũng như một phiếu kiểm tra có ghi các kết quả. Và hiện nay thêm vào đó còn có các văn bản chỉ dẫn cũng như các câu hỏi chỉ dẫn kết hợp với sách, bảng biểu, các sách tra cứu, phim video, đĩa CD-ROM v.v...

Để bổ sung có thể kể thêm các tài liệu phát, là của các trích dẫn từ sách chuyên ngành hoặc sách hướng dẫn sử dụng.